

หนังสือปฐมกาล

หนังสือปฐมกาล เป็นหนังสือเล่มแรกในห้าเล่มที่โมเสสเขียน ห้าเล่มนี้เราเรียกกันว่า เพ็นเททอก (อพย 24:4; กตว 32:2; พบญ 31:9) คนต่าง ๆ ที่เขียนพระคัมภีร์ใหม่บอกว่าโมเสสเป็นผู้เขียนหนังสือห้าเล่มแรกของพระคัมภีร์เดิม (มก 12:20; ลก 2:22; 5:14; 24:27, 44; ยน 1:17, 45; 7:19)

หนังสือปฐมกาลเริ่มต้นก่อนมีมนุษย์ที่สามารถเป็นพยานหรือบันทึกประวัติศาสตร์นั้นได้ คือเริ่มต้นเมื่อพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน เพราะฉะนั้นหนังสือเล่มแรกของพระคัมภีร์เป็นหนังสือที่อัศจรรย์ ที่ได้รับจากพระเจ้า และที่ถูกต้องในทุกประการ พระคัมภีร์ประเสริฐยิ่งกว่าหนังสือเล่มอื่น ๆ ทุกเล่ม แม้ว่าเป็นหนังสือเกี่ยวกับศาสนาหรือประวัติศาสตร์ก็ตาม พระคัมภีร์นั้นคล้องจองกัน อัศจรรย์ ไม่มีความผิด และจะอยู่เป็นนิตย์

พระเยซูคริสต์ทรงอ้างถึงหนังสือปฐมกาล (มธ 19:4-6; 24:37-39; มก 10:4-9; ลก 11:49-51; 17:26-29, 32; ยน 1:5; 7:21-23; 8:44-56) และพระเยซูตรัสว่าโมเสสเป็นผู้ที่เขียนหนังสือปฐมกาล (มธ 19:8; มก 10:3; ยน 7:21)

ในหนังสือปฐมกาลนี้ เราพบรากฐานสำหรับความจริงทุกอย่างซึ่งอยู่ในพระคัมภีร์ใหม่ เช่น การที่มนุษย์ทำบาป การไถ่บาปด้วยโลหิต ความรอดโดยความเชื่อ พระเจ้าที่ทรงตอบคำอธิษฐาน การเสด็จมาของพระผู้ช่วยให้รอด และ "เผ่าพันธุ์" ของหญิง (ซึ่งเล็งถึงการบังเกิดของพระเยซูคริสต์โดยสาวพรหมจารี)

เราทราบว่ากาลลำดับวัน เดือน ปีที่อยู่ในหนังสือปฐมกาลนั้นได้รับการดลใจจากพระเจ้า หนังสือเล่มแรกในพระคัมภีร์นี้บันทึกเรื่องราวทั่วทุกมุมโลกที่ทำลายทุกคนในโลกนั้นนอกจากครอบครัวเดียว น้ำท่วมนั้นได้ล้างเมืองทั้งหลาย และการพัฒนาของเมืองเหล่านั้นไปจากพื้นแผ่นดิน น้ำท่วมโลกนั้นเป็นเหตุที่มีกระดูกสัตว์ (fossil) และถ่านหินเป็นชั้น ๆ อยู่นี้ได้ดิน และน้ำท่วมนั้นทำให้แผ่นดินโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั่วไป

ทฤษฎีแกรฟเวลเฮาวันสัน อ้างว่าหนังสือปฐมกาล (และทั้งห้าเล่มแรกของพระคัมภีร์เดิมด้วย) มาจากธรรมชาติต่าง ๆ และแหล่งอื่น ๆ แต่ทฤษฎีนี้ถูกปฏิเสธโดยความจริงที่อยู่ในหนังสือปฐมกาล ทฤษฎีนี้ถูกกล่าวหาว่าเป็นความคิดอย่างโง่เขลาของคนที่ไม่เชื่อในพระเจ้า ซึ่งพวกนี้ "แกลังลิสม" (2 ปต 3:3-7) เรื่องของการเนรมิตสร้างโลกของพระเจ้า และเรื่องน้ำท่วมโลก ที่ได้สอนไว้ในพระวจนะเล่มนี้ที่ได้รับการดลใจจากพระเจ้า

1 พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างสิ่งสารพัด (1-2)

พระคัมภีร์พูดถึงสวรรค์ 3 ชั้น พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างทั้ง 3 ชั้นนั้น

ก วันแรก ทรงเนรมิตสร้างความสว่าง (1:1-5) (ความสว่างยังไม่ได้ร่วมเป็นดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ หรือดวงดาว)

ข วันที่สอง ทรงแยกน้ำออกจากน้ำ (1:6-8) (เมฆแยกออกจากทะเล)

ค วันที่สาม ทรงเนรมิตสร้างพืชต่าง ๆ (1:9-13)

ง วันที่สี่ ทรงเนรมิตสร้างดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว (1:14-19)

จ วันที่ห้า ทรงเนรมิตสร้างฝูงสัตว์ปีกและฝูงสัตว์บก (1:20-23)

ฉ วันที่หก ทรงเนรมิตสร้างฝูงสัตว์บกและมนุษย์ (1:24-31)

1 พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามแบบฉายาของพระองค์ และมนุษย์จะครอบครองสัตว์ทั้งปวง (1:26-27)

2 มนุษย์จะมีอำนาจเหนือแผ่นดิน และจะบังเกิดทวีมากขึ้นทั่วทั้งแผ่นดิน (1:28)

- 3 มนุษย์กินผลไม้จากต้นไม้แห่งชีวิตและจากต้นไม้อื่น ๆ ได้ ยกเว้นต้นไม้ต้นหนึ่ง (2:9, 16)
- 4 พระเจ้าทรงห้ามไม่ให้มนุษย์กินผลไม้จากต้นไม้ที่ให้ความดีและชีวิต (2:17)
- 5 มนุษย์จะตั้งชื่อให้แก่บรรดาสัตว์ (2:19)
- 6 พระเจ้าทรงประทานภรรยาแก่อาดัม (2:18-25)
- ช วันที่เจ็ด พระเจ้าทรงหยุดพัก (2:1-3)
- 2 มนุษย์ได้ทำความผิดบาป (3-5)
  - ก ซาตานหลอกลวง (3:1)
    - 1 ซาตานพูดโดยผ่านงู (3:1)
    - 2 ซาตานเริ่มต้นด้วยให้อะวามีความสงสัยถึงพระคำของพระเจ้า (3:1)
    - 3 สุดท้ายซาตานปฏิเสธพระคำของพระเจ้า (3:4)
  - ข ออาดัมได้ทำความผิดบาป (3:6-8)
    - 1 ออาดัมกินผลไม้ที่พระเจ้าทรงห้าม เขาเป็นมนุษย์คนแรกที่กระทำความบาป (ปฐม 3:6; รม 5:12; 2 คร 11:3; 1 ทธ 2:14)
    - 2 มนุษย์พยายามช้อนความผิดบาปไว้
      - ก เขาพยายามไม่ให้พระเจ้าเห็นการเปลือยกายของเขา (3:7)
      - ข เขาพยายามซ่อนตัวไว้จากพระเจ้า (3:8)
  - ค ความรอดที่พระเจ้าทรงประทานให้ ตอนแรกเราสามารถเห็นพระลักษณะของพระเจ้าในการเสริมสร้าง ซึ่งก็คือฤทธิ์อำนาจและพระสติปัญญาของพระองค์ แต่หลังจากที่มนุษย์ได้กระทำความผิดบาปแล้ว เราสามารถเห็นพระลักษณะของพระเจ้าในการไถ่บาปของมนุษย์เรา คือความบริสุทธิ์และพระคุณของพระองค์
    - 1 ความบริสุทธิ์ของพระองค์ ในเรื่องเกี่ยวกับความผิดบาป พระเจ้าทรงสาปแช่งสิ่งต่าง ๆ เพราะเหตุความบาปนั้น
      - ก ทรงสาปแช่งมนุษย์ (3:17) ต้องทำมาหากินด้วยความลำบาก
      - ข ทรงสาปแช่งผู้หญิง (3:16) ต้องอยู่ใต้อำนาจของสามี และต้องคลอดลูกด้วยความทุกข์ลำบาก
      - ค ทรงสาปแช่งธรรมชาติทั้งปวง (3:18) จะงอกต้นไม้ที่มีหนาม
      - ง ทรงสาปแช่งงู (3:14) ต้องเลื้อยไปด้วยท้อง
      - จ ทรงสาปแช่งซาตาน (3:15) ในอนาคตพระเจ้าผู้ช่วยให้รอดจะทรงทำลายซาตาน
    - 2 พระคุณของพระองค์ ในเรื่องเกี่ยวกับคนบาป
      - ก พระเจ้าทรงแสวงหาอาดัม (3:9)
      - ข พระเจ้าทรงสัญญาว่าจะมีพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด (3:15)
      - ค พระเจ้าทรงประทานเสื้อให้มนุษย์ (3:21) (พระเจ้าทรงใช้หนังแกะเป็นเสื้อตัวที่ไม่ได้ทำบาปต้องตายสำหรับผู้ที่ทำบาป และเลือดต้องไหลออกเพื่อชำระบาป เปรียบได้กับพระเยซู ซึ่งเป็นพระเมษโปดกของพระเจ้า (ลูกแกะ) ที่ไม่มีบาปแต่ตายเพื่อคนบาป และพระโลหิตของพระเยซูได้ไหลออกเพื่อไถ่บาปของมนุษย์เรา)
      - ง พระเจ้าทรงไล่มนุษย์ให้ออกจากสวนเอเดน (3:24)

- ง คาคินฆ่าอาเบล (4)
- 1 เอวาคลอดลูกชายสองคน คือคาคินและอาเบล (4:1-2)
  - 2 พระเจ้าไม่ยอมรับเครื่องบูชาของคาคิน เพราะเครื่องบูชานั้นไม่มีเลือด (ปฐม 4:3, 5; ฮีบ 9:22)
  - 3 พระเจ้ายอมรับเครื่องบูชาของอาเบล ซึ่งเป็นลูกแกะที่มีเลือด (4:4)
  - 4 คาคินฆ่าอาเบลน้องชายของตน (4:8)
  - 5 คาคินถูกไล่ออกจากที่เฉพาะพระพักตร์ของพระเจ้า (4:9-16)
  - 6 คาคินตั้งเมืองแรกในโลกนี้ (4:16-24)
  - 7 เอวาคลอดลูกชายอีกคนหนึ่ง ชื่อเซท ซึ่งอยู่แทนอาเบล (4:25)
- จ เอโนคเป็นผู้รับใช้ของพระเจ้า (5)
- 1 เอโนคเป็นผู้ประกาศคนแรก และเขาประกาศเรื่องการพิพากษาที่จะมาถึง (ยด 1:14-15)
  - 2 เอโนคมีความเชื่อมาก (ฮีบ 11:5)
  - 3 เอโนคเป็นบิดาของเมธูเสลาห์ (5:21)
  - 4 เอโนคออกจากโลกนี้โดยยังเป็นอยู่ (5:24)
- 3 พระเจ้าทรงพิพากษาสิ่งสารพัด (6-9)
- ก สภามนุษย์โลกก่อนน้ำท่วมโลก
- 1 มนุษย์ทวีมากขึ้น (6:1)
  - 2 กิจการของชาตานิมีมากขึ้น (6:2)
  - 3 มนุษย์ทุกคน (นอกจาก 8 คน) ซ้ำมาก (6:5, 11)
  - 4 พระเจ้าตัดสินใจว่าจะทำลายบรรดามนุษย์กับสัตว์ (6:5-7)
  - 5 โนอาห์และครอบครัวเป็นที่โปรดปรานในคลองพระเนตรพระเยโฮวาห์ (6:8-9)
- ข โนอาห์ได้สร้างนาวาและรอดจากน้ำท่วมโลก
- 1 พระเจ้าสั่งโนอาห์ว่า ให้สร้างนาวา (6:14-16) เรือนี้มีความยาว 150 เมตร มีความกว้าง 25 เมตร และมีความสูง 15 เมตร
  - 2 โนอาห์และครอบครัวเข้าไปอยู่ในนาวา พร้อมกับบรรดาสัตว์อย่างละคู่ ทั้งบรรดาสัตว์สะอาดอย่างละ 7 คู่ (7:1-9)
  - 3 เวลาที่น้ำท่วมโลกก็คือ 371 วัน เมื่อเสร็จแล้วนาวาค้างอยู่ที่ยอดภูเขารารัต (7:11, 8:14) (360 + 11 = 371) 8:4
  - 4 พระเจ้าทรงตั้งรุ่งกีนน้ำให้เป็นเครื่องหมายแห่งพระสัญญาของพระองค์ (9:1-19)
    - ก มีคำสั่ง ให้ลูกโนอาห์ไปบังเกิดพงศ์พันธุ์ที่มากทั่วแผ่นดิน (9:1-3, 7)
    - ข มีโครงการ ให้ประหารชีวิตของผู้ที่ฆ่าคนอื่น (9:5-6)
    - ค มีพระสัญญา พระเจ้าจะไม่ทำลายโลกด้วยน้ำท่วมอีก (9:8-19)
- ค ความบาปของฮามหลังจากน้ำท่วมโลก (9:20-29)
- 1 โนอาห์เมาเหล้าองุ่นจากสวนองุ่นของตน และนอนเปลือยกายอยู่ในทับอาศัยของตน
  - 2 ฮามเห็นความเปลือยกายของโนอาห์ โนอาห์จึงแจ้งแก่สาปคานาอันลูกของฮาม
  - 3 โนอาห์ ซึ่งเป็นผู้พยากรณ์ ได้พยากรณ์ถึงความเป็นอยู่ของลูก ๆ ของตน

- ก เกี่ยวกับคานาอัน พงศ์พันธุ์ของคานาอันจะเป็นทาสของยาเฟทและเซมสำเร็จใน ยชว 9:7, 27; ปฐก 9:26; 10:15-17
- ข เกี่ยวกับเซม พระคริสต์จะมาทางพงศ์พันธุ์ของเซม สำเร็จใน มธ 1:1 (11:10-27)
- ค เกี่ยวกับยาเฟท พงศ์พันธุ์ของยาเฟทจะอยู่ในที่อาศัยของเซม สำเร็จใน รม 11:13-25

4 ความผิดบาปของมนุษย์มีมากทวีขึ้น (10-11)

- ก ความจงหองของมนุษย์ ผู้ชายคนหนึ่งชื่อ นิมโรด (ซึ่งเป็นหลานของฮาม) ได้สร้างเมืองบาเบล (10:8-11; 11:1-4)
- ข พระเจ้าทรงพิพากษามนุษย์ พระเจ้าทรงให้มนุษย์แบ่งกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามภาษาของแต่ละกลุ่ม (11:5-9)
- ค การเริ่มต้นของประเทศต่าง ๆ ทุกคนในโลกนี้เป็นพงศ์พันธุ์ของลูกของโนอาห์
  - 1 พงศ์พันธุ์ของยาเฟท (10:2-5)
    - ก โกเมอร์ (ประเทศเยอรมัน)
    - ข มาโกก ทูบัล เมเซค (ประเทศรัสเซีย)
    - ค มาดัย (ประเทศอิหร่าน)
    - ง ยาวาน (ประเทศกรีซ)
    - จ ทิราส (ประเทศอิตาลี)
    - ฉ โทการมาห์ (ประเทศตุรกี, Armenia)
    - ช ทารชิซ (ประเทศสเปน)
    - ซ คิทิม (เกาะไซปรัส)
  - 2 พงศ์พันธุ์ของฮาม (10:6-20)
    - ก คูช (ประเทศเอธิโอเปีย)
    - ข อียิปต์ (ประเทศอียิปต์)
    - ค พุต (ทวีปอาฟริกา)
    - ง คานาอัน (ชาวคานาอัน)
    - จ นิมโรด (ประเทศบาบิโลน และอัสซีเรีย คือประเทศอิรัก)
    - ฉ ไซดอน (ประเทศฟินิเซีย)
    - ช เฮท (ชาวเฮท)
    - ซ ยะบุส (ชาวยะบุส, พวกที่อาศัยที่กรุงเยรูซาเล็มก่อนกษัตริย์ดาวิด)
    - ฌ ฟิლისเตีย (ชาวฟิლისเตีย)
    - ญ ลีนี้ (อาจจะเป็นบรรพบุรุษของชาติจีน ญี่ปุ่น, อินเดีย)
  - 3 พงศ์พันธุ์ของเซม (10:21-32; 11:10-32)
    - ก ทางอับราฮัม อิสอัค และยาโคบ ชาติอิสราเอล
    - ข ทางอับราฮัม อิซมาเอล และเอซาว Middle East Arab countries

สมัยบรรพบุรุษ

1 ชีวิตของอับราฮัม (อับราม) (12-24)

ก อับรามได้รับความรอด (กจ 7:2) อับรามได้รับความรอดราว ๆ 2,100 ปีก่อนคริสตกาล ในช่วงนั้นเขาอยู่ที่เมืองเออร์ของชนชาวเคลเดีย (เมโสโปเตเมีย)

ข พระเจ้าทรงเรียกอับราม (ปฐมก 12:1 ยชว 24:3 กจ 7:3) เขาจะต้องไปจากเมืองอูระและไปจากบ้านบิดาของเขา เพื่อเดินทางไปยังแผ่นดินที่พระเจ้าจะทรงสำแดงแก่เขา

ค พระพรของพระเจ้าสำหรับอับรามมี 7 ข้อ (ปฐมก 12:2-3 กจ 7:3)

1 พระเจ้าจะให้ตระกูลของอับรามเป็นประเทศใหญ่ (12:2)

2 พระเจ้าอวยพรอับราม (12:2)

3 พระเจ้าจะให้อับรามมีชื่อเสียงใหญ่ (12:2)

4 อับรามจะเป็นที่ให้คนอื่นเจริญขึ้น (12:2)

5 พระเจ้าจะอวยพรแก่คนที่อวยพรอับราม (12:3)

6 พระเจ้าจะแข่งสาปคนที่แข่งอับราม (12:3)

7 บรรดาพงศ์พันธุ์ของมนุษย์โลกจะได้พระพรเพราะอับราม (12:3)

ง อับรามไม่ได้เชื่อฟังพระเจ้าเต็มที่ (11:31-32) พระเจ้าได้ทรงบอกอับรามให้ออกจากบ้านบิดาของเขา และเดินทางไปยังแผ่นดินคานาอัน แต่อับรามไม่เชื่อฟังทั้งเรื่องที่เขาพาบิดามารักกับเขาและยังยอมอยู่ที่เมืองฮารานอีกด้วย

จ อับรามเข้าแผ่นดินคานาอัน (12:4-9)

1 พออายุ 75 ปี เขาก็เข้าแผ่นดินคานาอัน และตั้งค่ายอยู่ใกล้ ๆ ตำบลเชเคม อยู่ห่างจากกรุงเยรูซาเล็มไปทางเหนือราว ๆ 45 กิโลเมตร (12:4-6)

2 บัดนี้พระเจ้าทรงสัญญาว่าจะประทานแผ่นดินคานาอันแก่เขา (12:7)

3 ต่อมาอับรามย้ายไปอยู่ที่เมืองเบธเอล ซึ่งมีความหมายว่า "พระนิเวศน์ของพระเจ้า" และเขาก็สร้างแท่นบูชาที่นั่น (12:8)

ฉ อับรามลงไปยังประเทศอียิปต์ครั้งแรก (12:10-20)

1 ในยามกันดารอาหาร อับรามก็ท้อถอยและลงไปยังอียิปต์ (12:10)

2 เพราะกลัวความตาย เขาจึงหลอกกษัตริย์ฟาโรห์ว่า นางซาราห์เป็นน้องสาวของเขา (12:11-13)

3 เมื่อถูกพบว่าอับรามได้หลอกหลวงฟาโรห์ ฟาโรห์ก็ทรงตำหนิอับรามและสั่งอับรามกลับไปยังแผ่นดินคานาอัน (12:14-20)

ช อับรามแบ่งที่ดินกับโลท (13:1-18)

1 การทะเลาะกันระหว่างคนเลี้ยงสัตว์ของอับรามกับคนเลี้ยงสัตว์ของโลท หลานชายของเขา เกี่ยวกับสิทธิในทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (13:1-7)

2 เพราะอับรามไม่อยากจะเถียง เขาเลยยินยอมให้โลทเลือกแผ่นดินส่วนหนึ่งก่อน (13:8-9)

3 โลทจึงเลือกพื้นที่ใกล้เมืองโสโดมด้วยความโง่เขลาของตน ซึ่งเมืองนั้นเป็นเมืองที่ชั่วร้ายที่สุดในโลกสมัยเก่า (13:10-13)

- 4   หลังจากที่โลทไปแล้ว พระเจ้าทรงปรากฏพระองค์ขึ้นและทรงสัญญาว่าจะให้อับรามทั้งดิน (แผ่นดินคานาอัน) และพงศ์พันธุ์ (เขาจะเป็นบิดาให้กำเนิดประเทศใหญ่) (13:14-18)
- ช   อับรามขณะกษัตริย์ต่างชาติ (14:1-16)
- 1   กษัตริย์ของพวกนอกศาสนายึดเมืองโสโดมได้ และจับชาวเมืองรวมทั้งโลทไปเป็นเชลย (14:12)
- 2   หลังจากที่อับรามกับพลไพร่ฆ่านักบุญผู้สัตย์ชื่อของเขา 318 คนเดินทัพ 1 คืนแล้วก็เข้า ุ้โจมตีเอาชนะกษัตริย์ของพวกนอกศาสนาในบริเวณตอนเหนือของเมืองดามัสกัส โลทจึง เป็นอิสระอีกครั้งหนึ่ง (14:14-16)
- 3   การสู้รบกันนี้เป็นครั้งแรกในพระคัมภีร์ที่มีการสู้รบกัน (สงคราม)
- ณ   อับรามสนทนากับกษัตริย์เมลคีเซเดค (พระเยซู) (14:17-24)
- 1   หลังจากอับรามกลับจากการศึกนี้ อับรามได้พบกับกษัตริย์บูโรฮิตของกรุงเยรูซาเล็ม ผู้ทรงมี พระนามว่า เมลคีเซเดค (14:18)
- 2   อับรามถวายสิบลดหนึ่งแก่เมลคีเซเดค และเมลคีเซเดคได้อวยพระพรอับราม (14:19-20)
- ญ   พระเจ้าสัญญาของพระเจ้าต่ออับราม (15:1-21)
- 1   อับรามทูลขอให้พระเจ้าทรงอนุญาตให้เขาได้รับเด็กรับใช้หนุ่ม เอลีเยเซอร์ ซึ่งเขารักมาเลี้ยง เป็นลูก เพื่อว่าเอลีเยเซอร์จะได้เป็นทายาทของเขา (15:2-3)
- 2   พระเจ้าทรงปฏิเสธและสัญญากับอับรามว่า ภายหลังกางซาราห์จะให้กำเนิดแก่ทายาทที่ได้ ทรงสัญญาไว้แล้ว และอับรามจะได้เป็นผู้ตั้งประเทศที่ยิ่งใหญ่ขึ้นโดยทางบุตรชายผู้หนึ่งเอง (15:4-7)
- 3   บัดนี้พระเจ้าทรงยืนยันถึงพระสัญญา 3 ข้อที่ทรงให้ไว้แก่อับรามผู้มีความเชื่อ (พระสัญญา เกี่ยวกับแผ่นดิน พงศ์พันธุ์ และความรอด) ซึ่งทรงยืนยันโดยสัญญาไมตรีเลือด (15:8-12, 17)
- 4   อับรามได้รับคำพยากรณ์ 7 ข้อจากพระเจ้า (15:13-16)
- ก   เชื้อสายของอับรามจะเป็นคนแปลกหน้าในต่างประเทศ (15:13) (อพย 46:2-4)
- ข   พวกเขาจะเป็นทาสในแผ่นดินนั้น (15:13) (อพย 1:7-14)
- ค   พวกเขาจะเป็นทาสรับใช้นานราว 400 ปี (15:13) (อพย 12:40)
- ง   ภายหลังกพระเจ้าเองจะทรงพิพากษาประเทศที่บังคับชาวอิสราเอลให้เป็นทาส (15:14) (อพย 7-14)
- จ   อับรามจะรอดพ้นจากสิ่งทั้งปวงนี้ (15:15) (25:7-8)
- ฉ   หลังจากที่ชาวอิสราเอลอยู่ในอียิปต์อย่างยาวนานถึง 4 ชั่วอายุคนแล้ว พวกเขาที่จะ ได้กลับไปยังคานาอันอีก (15:16) (อพย 6:16-20)
- ช   ชาวอิสราเอลจะออกมาจากอียิปต์พร้อมด้วยทรัพย์สินสมบัติมากมาย (15:14) (อพย 12:35-36 สดต 105:37)
- ฎ   อับรามได้รับเมียน้อย (16:1-15)
- 1   นางซาราห์ได้ชักจูงให้อับรามรับนางฮาการ์สาวใช้ชาวอียิปต์มาเป็นอนุภรรยา เพื่อเขาจะเกิด บุตรกับนาง แล้วอับรามกับนางซาราห์จะได้รับบุตรนั้นมาเลี้ยงเป็นลูกของตนเอง (16:1-3)

- 2 นางฮาการ์ได้ตั้งครรภ์ และในไม่ช้าความคิดเย่อหยิ่งของนางก็ได้สร้างปัญหาให้แก่ตัวเธอเอง
ผลลงเอยด้วยการที่นางถูกซาราห์ยืมขับไล่ออกจากบ้านของอับราม (16:4-6)
- 3 ทูตสวรรค์ขององค์พระผู้เป็นเจ้าได้พบนางฮาการ์ใกล้ ๆ บ่อน้ำพุในป่ากันดาร จึงสั่งให้นาง
กลับไปหาอับรามกับนางซาราห์อีก ทูตสวรรค์ยังได้พยากรณ์ถึงเพศ (ชาย) และชื่อ
(อิชมาเอล) บุตรของนางฮาการ์ซึ่งยังไม่เกิดอีกด้วย นี่เป็นครั้งแรกที่มีการกล่าวถึง
ทูตสวรรค์ขององค์พระผู้เป็นเจ้า นักการศาสนาบางคนเชื่อว่าจริง ๆ แล้ว ชื่อนี้ในพระคัมภีร์
เดิมเป็นอีกพระนามหนึ่งของพระเยซูคริสต์เจ้า (16:7-14)
- 4 อิชมาเอลเกิดมาตอนที่อับรามอายุได้ 86 ปี (16:15-16)
- ฎ อับราฮัมได้รับพิธีสัหนต์ (17:1-27) ตอนที่อับราฮัมอายุ 99 ปี พระเจ้าทรงปรากฏพระองค์แก่เขา
อีกครั้งหนึ่ง และสิ่งต่อไปนี้ก็เกิดขึ้น (17:1)
- 1 ทรงเปลี่ยนชื่อ อับราม (บิดาที่ได้รับการยกชูขึ้น) เป็น อับราฮัม (บิดาของชนหลายประเทศ)
(17:5)
- 2 ทรงเปลี่ยนชื่อภรรยาของเขาจาก ซาราห์ (ได้เถียง) เป็น ซาราห์ (เจ้าหญิง) (17:15)
- 3 ทรงตั้งพิธี คือพิธีสัหนต์ขึ้นเพื่อเป็นตราประทับและเป็นเครื่องหมายแห่งสัญญาไมตรี 3 ข้อ
(เกี่ยวกับแผ่นดิน พงศ์พันธุ์ และความรอด) ที่ทรงสัญญาไว้แล้วในปฐม 15 (17:9-14)
- 4 ทรงสัญญาอีกครั้งหนึ่งว่าจะประทานทายาทแก่อับราฮัม ทำให้อับราฮัมหัวเราะด้วยความยินดี
(17:16-17)
- 5 พระเจ้าทรงสัญญาว่าจะอวยพระพรแก่อิชมาเอลตามคำเรียกร้องของอับราฮัม (17:18-21)
- ฐ อับราฮัมอ่อนน้อมพระเจ้าสำหรับเมืองโสโดม (18:1-33) พระเจ้าทรงมาปรากฏแก่อับราฮัมอีก
(คราวนี้มาพร้อมกับทูตสวรรค์ 2 องค์) โดยทรงนำชาวดีและชาวร้ายมาด้วย (18:1-2)
- 1 ชาวดีคือ นางซาราห์จะให้กำเนิดทายาทซึ่งทรงสัญญาไว้นานแล้ว (18:9-10) ชาวนี้ทำให้นางซาราห์หัวเราะด้วยความไม่เชื่อ (18:11-15)
- 2 ชาวร้ายคือ เมืองโสโดม (ที่โลทอาศัยอยู่) จะถูกทำลายเพราะความชั่วช้าของเมืองนั่นเอง
(18:16-22) อับราฮัม (เริ่มทูลขอเพื่อคน 50 คน) ได้รับพระสัญญาของพระเจ้าว่า เมือง
โสโดมจะรอดพ้นภัยพิบัติถ้าพบคนชอบธรรมเพียง 10 คนในเมืองนั้น (18:23-32)
- ท โลทออกจากเมืองโสโดม (19:1-38)
- 1 ทูตสวรรค์ 2 องค์บอกโลทเรื่องความพินาศกำลังใกล้จะมาถึงเมืองโสโดม สถานการณ์ชั่วร้าย
มากจนกระทั่งทูตสวรรค์จำเป็นต้องบันดาลให้ตาพวกลักเพศบางคนมืดไป (19:1-11)
- 2 รุ่งเช้า ทูตสวรรค์จึงรีบลากพาโลท ทั้งภรรยาและบุตรสาว 2 คนออกไปจากเมืองโสโดม
(19:15-16)
- 3 เมืองโสโดมถูกทำลายลงอย่างราบคาบด้วยไฟ ภรรยาของโลทก็ถูกทำลายด้วย เพราะนางได้
หันกลับไปดู (19:17, 26)
- 4 ขณะที่หลบอยู่ในถ้ำนอกเมือง บุตรสาวทั้ง 2 ของโลทเกรงว่าพวกตนจะไม่มีโอกาสแต่งงานเลย
จึงมอมเหล้าบิดาของตนให้เมาและได้เข้าร่วมหลับนอนกับบิดาของตน ทั้งคู่ให้กำเนิดแก่บุตร
ของโลท บุตรสาวคนโตตั้งชื่อบุตรชายของนางว่า โมอับ (บิดาของพวกโมอับ) และบุตรสาวคน
เล็กเรียกชื่อบุตรชายของนางว่า เบน-อามี (บิดาของพวกอัมโมน) (19:30-38)

โปรดสังเกตรหัสตอนที่ทำให้โลหตกต่ำลง

ก เขาได้มองเมืองโสโดมด้วยความเสนาหา (13:10)

ข เขาได้เลือกพื้นที่อาศัยใกล้เมืองโสโดม (13:11)

ค เขาได้ตั้งเต็นท์ของเขาริมเมืองโสโดม (13:12)

ง เขาได้ย้ายเข้าไปอาศัยในเมืองโสโดม (14:12)

จ ในที่สุดเขาได้มอบทั้งบุตรสาวและแรงงานของตนเองให้แก่เมืองโสโดม (19:1, 14)

ฅ อับราฮัมลงไปยังประเทศอียิปต์ครั้งที่ 2 (20:1-17)

1 อับราฮัมหลงกระทำผิดบาปแบบเดียวกันกับที่เขาได้เคยกระทำไปครั้งหนึ่งแล้วในประเทศอียิปต์ ครั้งนี้เขาเข้าไปในแผ่นดินฟีลิสเตีย และได้โกหกกษัตริย์อามีเมเลคเกี่ยวกับนางซาราห์ เหมือนอย่างที่เขาได้เคยโกหกกษัตริย์ฟาโรห์มาก่อนหน้านี้แล้ว (20:1-2)

2 พระเจ้าทรงเตือนกษัตริย์อามีเมเลคในฝันว่า อย่าแตะต้องนางซาราห์ (20:3)

3 กษัตริย์อามีเมเลคทรงตำหนิอับราฮัมที่พูดโกหกต่อพระองค์ (20:9-13)

4 อับราฮัมอธิษฐานทูลขอพระพรของพระเจ้าให้แก่กษัตริย์อามีเมเลค (20:17-18)

ณ อับราฮัมมีบุตรชายชื่ออิสอัค (21:1-34)

1 อิสอัคเกิดมาตามที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้ ชื่อ "อิสอัค" นี้ มีความหมายว่า "หัวเราะ" (21:1-7)

2 มีการจัดงานเลี้ยงใหญ่ขึ้นเพื่อเป็นหมายสำคัญว่า อิสอัคได้หย่าหมแล้ว (21:8)

3 นางฮาการ์กับอิสมาเอลบุตรชายอายุ 14 ปี ของนางถูกขับไล่ออกจากบ้านของอับราฮัม เพราะอิสมาเอลได้หัวเราะเยาะอิสอัคในงานมงคลนั้น (21:9-10)

4 พระเจ้าทรงพระเมตตาช่วยเหลือนางฮาการ์และอิสมาเอลที่หลงทางอยู่ในถิ่นทุรกันดารแห่งปาราน โดยทรงชี้ทางให้นางเห็นบ่อน้ำ ภายหลังอิสมาเอลกลายเป็นนายพรานธนูผู้เชี่ยวชาญ และได้แต่งงานกับหญิงสาวชาวอียิปต์ (21:16-21)

5 ชื่อเสียงอับราฮัมก็เลื่องลือไป ทำให้กษัตริย์อามีเมเลคประสงค์ที่จะเป็นไมตรีกับเขา (21:22-23)

ด พระเจ้าขอให้อับราฮัมถวายอิสอัคเป็นเครื่องบูชา (22:1-24)

1 พระเจ้าทรงลงใจอับราฮัม (22:2)

2 สามวันต่อมา อิสอัค (โดยไม่ทราบว่าจะตนเองจะเป็นเครื่องบูชา) มีคำถาม (22:8)

3 อับราฮัมก็ตอบบุตรชาย (22:8)

4 อับราฮัมสร้างแท่นบูชาขึ้นและมัดบุตรชายเพียงคนเดียวของเขาเข้ากับแท่นบูชานั้น และในวินาทีสุดท้ายนั่นเอง พระเจ้าก็ทรงยื่นมือของอับราฮัมไว้และทรงล่าแดงให้เขาเห็นแกะตัวผู้ที่อยู่ใกล้ ๆ ซึ่งจะมาตายแทนนั้น (22:9-13)

5 อับราฮัมตั้งชื่อสถานที่นี้ว่า เยโฮวาห์ยิเร (พระเยโฮวาห์จะทรงจัดเตรียมไว้ให้) (22:14)

6 ทูตพระเยโฮวาห์ทรงประกาศย้ำอีกถึงข้อความของสัญญาไมตรีกับอับราฮัม (22:15-18)

ด นางซาราห์ได้เสียชีวิต (23:1-20)

1 นางซาราห์ตายเมื่ออายุได้ 127 ปี (23:1-2)

2 อับราฮัมซื้อถ้ำที่มักเพลลาด้วยเงิน 400 แผ่น และฝังศพภรรยาผู้ที่รักไว้ที่นั่น (23:3-20)

ด เอลีเยเซอร์ไปเลือกภรรยาให้กับอิสอัค (24:1-67)

- 1 อับราฮัมสั่ง เอลีเยเซอร์ คนรับใช้ที่เขาไว้วางใจ ให้ไปยังเมืองฮารานเพื่อเลือกภรรยาให้กับอิสอัค (24:1-9)
  - 2 พอมาถึงจุดหมายปลายทางแล้ว คนรับใช้ก็คุกเข่าลงที่นอกเมืองและได้อธิษฐานทูลขอสติปัญญา (24:10-15)
  - 3 นางสาวเรเบคาห์ยินยอมมากับคนรับใช้นั้นเพื่อมาเป็นภรรยาของอิสอัค (24:57-60)
  - 4 อิสอัคก็มาคอยเจ้าสาวของตนที่ทุ่งนาใกล้ ๆ เฮโบรนด้วยความกระวนกระวายใจ ทั้ง 2 จึงได้เป็นสามีภรรยากัน (24:61-67) บทนี้เป็นบทหนึ่งที่เป็นแบบอย่างได้ดีในพระคัมภีร์โปรดสังเกต
    - ก อับราฮัมเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศของพระบิดาในสวรรค์ (มธ 22:2)
    - ข อิสอัคเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศของพระเยซูคริสต์เจ้า (เปรียบเทียบ 24:67 กับ อฟ 5:25)
    - ค เอลีเยเซอร์เป็นแบบอย่างที่ดีเลิศของพระวิญญาณบริสุทธิ์ (เปรียบเทียบ 24:4 กับ กจ 2:1-4; อฟ 1:10-14)
    - ง เรเบคาห์เป็นแบบอย่างที่ดีเลิศของคริสตจักร (อฟ 5)
  - ท อับราฮัมรับภรรยาใหม่ชื่อเคทูราห์ (25:1-6)
    - 1 อับราฮัมแต่งงานกับหญิงชื่อเคทูราห์ ผู้ได้ให้กำเนิดบุตรชายแก่อับราฮัมถึง 6 คน (25:2)
    - 2 บุตรชายที่สำคัญที่สุดคือ มิดยัน ซึ่งเป็นบุตรคนที่ 4 ภายหลังเป็นบิดาของพวกมิดยัน (25:4)
  - ธ อับราฮัมไปสวรรค์ (25:7-10, ฮบ 11:8-10) อับราฮัมตายเมื่ออายุ 175 ปี และศพถูกฝังไว้เคียงข้างศพนางซาราห์ในถ้ำมักเพลลา
- 2 อิสอัค (25-27)
- อิสอัคได้รับการกล่าวขานว่าเป็นบุตรชายที่ดีปานกลางของบิดาที่ยิ่งใหญ่ (อับราฮัม) และเป็นบิดาที่ดีปานกลางของบุตรชายที่ยิ่งใหญ่ (ยาโคบ) สิ่งที่เขาได้ทำส่วนใหญ่แล้วเกิดขึ้นในสถานที่ 5 แห่งดังนี้
- ก อิสอัคยอมให้บิดาถวายเขาเป็นเครื่องบูชาให้แก่พระเจ้า (22:1-14)
  - ข อิสอัคแต่งงานกับเรเบคาห์ (24:61-67; 25:9-11, 19-26)
    - 1 เขาพบเรเบคาห์เป็นครั้งแรก (24:61-67)
    - 2 อิชมาเอลตายเมื่ออายุ 137 ปี (25:17)
    - 3 อิสอัคอธิษฐานทูลขอให้พระเจ้าทรงประทานบุตรแก่เขาและภรรยา (25:20-21)
    - 4 นางเรเบคาห์ให้กำเนิดบุตรฝาแฝดชื่อ เอซาวและยาโคบ (25:24-26)
  - ค อิสอัคลงไปยังประเทศอียิปต์ (26:1-14)
    - 1 อิสอัคกระทำผิดบาปอย่างเดียวกับที่บิดาได้กระทำเมื่อหลายปีก่อนซ้ำอีกเมื่อถึงคราวกันดารอาหาร อิสอัคก็เดินทางออกจากปะเลสไตน์ ย้ายเข้าไปยังพื้นที่ของพวกฟีลิสเตีย (26:1) และโกหกกษัตริย์อามีเมเลคว่า นางเรเบคาห์เป็นน้องสาวของตน (26:7)
    - 2 กษัตริย์อามีเมเลคค้นพบความจริงเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งจึงตำหนิอิสอัคผู้นำอับยาที่ได้ออกไปนั้น (26:8-11)
    - 3 ทั้ง ๆ ที่เขาอยู่ฝ่ายเนื้อหนัง แต่พระเจ้าก็ยังทรงรักษาสัญญาไมตรีที่ให้ไว้กับอับราฮัม โดย

ทรงสำแดงให้เห็นในตัวอิสอัคและอวยพระพรเขา (26:12)

ง พระเจ้าอวยพรงานของอิสอัค (26:15-34)

- 1 ในไม่ช้าพวกฟิลิสเตียก็อิจฉาความสำเร็จของเขาและโต้ตอบโดยการเอาดินมาถมบ่อน้ำบางแห่งที่อับราฮัมบิดาของอิสอัคเป็นผู้ขุดขึ้น อิสอัคต้องใช้เวลานานมากในการขุดดินที่ถมอุดตันตาน้ำออกเสีย (26:13-19)
- 2 พระเจ้าทรงปรากฏพระองค์ต่ออิสอัคอีก (26:24-25)
- 3 อิสอัคและนางเรเบคาห์เสียใจต่อการแต่งงานของเอซาว พอเอซาวอายุได้ 40 ปี ก็ได้เลือกหญิงนอกศาสนาเป็นภรรยา (26:34-35)

จ อิสอัคอวยพรยาโคบแทนเอซาวโดยถูกยาโคบล่อลวง (27:1-46)

- 1 อิสอัคสั่งให้เอซาวไปล่ากวางมาทำอาหารเพื่ออิสอัคจะได้กินและอวยพรเอซาวก่อนที่อิสอัคจะตาย (27:1-4)
- 2 นางเรเบคาห์บังเอิญได้ยินการสนทนาที่จึงได้วางแผนร่วมกับยาโคบเพื่อล่อลวงอิสอัค เพื่อว่ายาโคบจะได้รับการอวยพรนั้น (27:5-17)
- 3 อุบายนั้นก็สำเร็จ ยาโคบได้รับการอวยพร (27:18-29)
- 4 พอเอซาวกลับมาถึง แผนก็ถูกเปิดเผย เอซาวจึงให้สัตย์ปฏิญาณว่า ภายหลังจากศพบิดาตนจะฆ่ายาโคบเสีย (27:30-41)
- 5 นางเรเบคาห์ทราบแผนนี้ นางเรเบคาห์ขอให้อิสอัคส่งยาโคบไปที่เมืองฮาราน เพื่อจะได้หาภรรยาที่นั่น อย่างไรก็ตามเหตุผลสำคัญของนางก็คือ เพื่อช่วยชีวิตของยาโคบ (27:42-46)

3 ยาโคบ (25; 27-36; 38)

ก ยาโคบซื้อสิทธิ์บุตรหัวปีจากเอซาว (25:27-34) ยาโคบวางอุบายเพื่อให้พี่ชายที่กำลังหิวโซยอมขายสิทธิ์บุตรหัวปีของเขาแก่ตน

ข ยาโคบได้ล่อลวงอิสอัค (27:22-23) อิสอัคถูกยาโคบหลอกทำให้ยาโคบได้รับพรแทนเอซาว

ค ความฝันของยาโคบ (28:1-22)

- 1 ยาโคบออกจากเมืองเบเออร์เซบา และมุ่งหน้าไปยังเมืองฮาราน หลังจากเดินทางมานานด้วยความยากลำบาก เขาก็มาถึงตำบลเบธเอล ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองเบเออร์เซบาราว ๆ 64 กิโลเมตร (28:10)
- 2 ขณะที่ยาโคบหลับไป เขาก็ฝันเห็นบันไดตั้งอยู่ที่แผ่นดินมีปลายสูงขึ้นไปเทียมฟ้ากับเห็นทูตสวรรค์กำลังขึ้นลงที่บันไดนั้น (28:11-15)
- 3 ยาโคบตื่นขึ้นและได้ตั้งสัตย์สาบานไว้ (28:16-22) เขาพิสูจน์ว่ามีพระเจ้าจริงหรือเปล่า

ง ยาโคบได้รักราเชล (29:1-20)

- 1 ยาโคบมาถึงเมืองฮารานและพบกับลูกพี่ลูกน้องของตนที่ชื่อ ราเชล (ซึ่งในอนาคตจะมาเป็นภรรยาของยาโคบ) (29:9-12)
- 2 แล้วยาโคบก็ได้พบกับลาบาน (ลุงของยาโคบ) ซึ่งในอนาคตกลายเป็นพ่อตาของเขา ยาโคบยอมตกลงทำงานนาน 7 ปี เพื่อจะได้แต่งงานกับราเชล (29:15-20)

จ ยาโคบแต่งงานกับเลอาห์แทนราเชลโดยถูกลาบานล่อลวง (29:21-30:24)

- 1 ยาโคบถูกลาบานจอมเจ้าเล่ห์หลอกในคืนวันแต่งงานโดยการลอบเปลี่ยนให้บุตรสาวคนโตชื่อเลอาห์ ไปแทนราเชลบุตรสาวคนเล็ก (29:21-25)
- 2 ยาโคบโกรธมาก แต่ยอมตกลงทำงานนานอีก 7 ปี สำหรับราเชลโดยไม่ได้รับค่าจ้างเลย อย่างไรก็ตาม ขณะนั้นยาโคบได้รับอนุญาตให้แต่งงานกับราเชลภายใน 7 วันนั่นเอง (29:25-30)
- 3 เดียวนี้ ยาโคบมีภรรยา 2 คน และจะได้มาอีก 2 คน เพราะทั้งเลอาห์และราเชลได้ยกสาวใช้ประจำตัวของตนให้ยาโคบเพื่อจะได้คลอดบุตรมาเป็นของตนอีก ภรรยาทั้ง 4 นี้จะได้กำเนิดบุตรชาย 12 คน และบุตรสาว 1 คนแก่ยาโคบ
  - ก บุตรที่กำเนิดจากนางเลอาห์
    - 1 รูเบน บุตรชายคนแรกของยาโคบ (29:32)
    - 2 สิเมโอน บุตรชายคนที่ 2 ของยาโคบ (29:33)
    - 3 เลวี บุตรชายที่ 3 ของยาโคบ (29:34)
    - 4 ยูดาห์ บุตรชายคนที่ 4 ของยาโคบ (29:35)
    - 5 อิสสาคาร์ บุตรชายคนที่ 9 ของยาโคบ (30:18)
    - 6 เศบูลุน บุตรชายคนที่ 10 ของยาโคบ (30:20)
 หมายเหตุ--นางเลอาห์ยังได้กำเนิดตีนาห์บุตรสาวคนเดียวของยาโคบด้วย (30:21)
  - ข บุตรที่กำเนิดจากนางบิลฮาห์ (สาวใช้ของนางราเชล)
    - 1 ดาน บุตรชายคนที่ 5 ของยาโคบ (30:5-6)
    - 2 นัฟทาลี บุตรชายคนที่ 6 ของยาโคบ (30:7-8)
  - ค บุตรที่กำเนิดจากนางคิลปาห์ (สาวใช้ของนางเลอาห์)
    - 1 กาด บุตรชายคนที่ 7 ของยาโคบ (30:10-11)
    - 2 อาเชอร์ บุตรชายคนที่ 8 ของยาโคบ (30:12-13)
  - ง บุตรที่กำเนิดจากนางราเชล
    - 1 โยเซฟ บุตรชายคนที่ 11 ของยาโคบ (30:22-24)
    - 2 เบนยามิน บุตรชายคนที่ 12 ของยาโคบ (35:16-18)
- ฉ ยาโคบหนีจากลาบานกลับบ้าน (30:25-31:55)
  - 1 หลังจากบุตรทุกคนคลอดแล้ว ยาโคบก็อยากกลับไปยังบ้านเมืองของตน แต่ลาบานชักชวนให้อยู่ต่ออีกสักพักหนึ่ง (30:25-28)
  - 2 อีก 6 ปีผ่านไป ยาโคบก็กลายเป็นคนร่ำรวยมาก และพระเจ้าทรงบัญชายาโคบให้กลับไปยังปาเลสไตน์ (30:43; 31:3)
  - 3 ยาโคบหนีออกจากค่ายไปอย่างรวดเร็ว และมุ่งตรงไปยังบ้านเมืองของตนโดยไม่ได้ออกลาบานไว้ล่วงหน้า (31:17-21)
  - 4 สามวันต่อมา ลาบานทราบข่าวการหนีของยาโคบและพวกลาบานจึงได้ออกติดตามอย่างเร่งด่วน หลังจากเดินทางตัดผ่านมาได้ 1 อาทิตย์จึงตามทันพวกเขาที่ภูเขากิเลอาด (31:22-25)
  - 5 ลาบานตำหนิยาโคบที่แอบหนีมา และกล่าวหายาโคบว่าได้ขโมยพวกรูปเคารพประจำบ้าน

มาด้วย (31:26-30)

6 ยาโคบปฏิเสธด้วยความโกรธว่า ไม่ได้ใช้โมยรูปเคารพเหล่านั้นมา (เขาไม่ทราบถึงการกระทำของนางราเซล) (31:36-42)

7 ทั้งสองคนได้ทำตามคำแนะนำของลาบัน คือได้ทำสัญญากันโดยการก่อกองหินไว้กองหนึ่งและได้ตั้งชื่อกองหินนั้นว่า "มิสปาร์ห์" หรือ "หอคอย" แล้วลาบันก็กล่าวเพิ่มเติมอีก (31:44-49)

ช ยาโคบปล้ำสู้กับพระเจ้าในเวลากลางคืน (31:1-33:20)

1 ทูตสวรรค์ได้พบยาโคบระหว่างทางที่เขากลับบ้าน (32:1-2)

2 คราวนี้ยาโคบทราบข่าวอันน่ากลัวว่า เอชวากำลังยกพวก 400 คนมาพบตน (32:6)

3 ยาโคบแบ่งคนทั้งหลายและทุกสิ่งของตนออกเป็นสองพวก และได้ส่งของกำนัลเป็นสัตว์ 550 ตัวไปให้แก่เอชว ส่วนยาโคบผู้จนตรอกนั้นได้อยู่ที่ลำน้ำ ยาโคบใช้เวลาทั้งคืนปล้ำสู้กับพระเจ้า และทูลขอพรจากพระองค์ (32:7-32)

ก เขาอธิษฐาน (32:7-12)

ข เขาแบ่งคนกับฝูงสัตว์ออกเป็นสองพวก (32:13-23)

ค เขาปล้ำสู้กับพระเจ้า (32:24-32)

4 ยาโคบพบกับเอชว และเขาก็ต้องประหลาดใจและโล่งใจอย่างมากเมื่อเอชวได้เข้ามากอดเขา (33:1-4)

5 ยาโคบเข้ามาในปาเลศไตย์ ตั้งที่อาศัยอยู่ที่เมืองเชเคมและได้สร้างแท่นบูชาที่นั่น (33:18-20) ชื่อแท่นบูชา คือ พระเจ้าผู้ทรงฤทธิ์แห่งอิสราเอล

ช ยาโคบโกรธเกี่ยวกับความบาปของบุตรชาย (34; 38:1-30)

1 เวลีและสิเมโอนได้ฆ่าคน (34:1-31)

ก ยาโคบปล่อยให้ตีนาห์บุตรสาวของตนไปเที่ยวเล่น ผลก็คือถูกหลอกจนเสียตัวกับเชเคมบุตรเจ้าเมืองฮาโมร์ของชาติฮีไวต์ (34:1-2)

ข เชเคมมุ่งมั่นจะแต่งงานกับตีนาห์และได้ไปขอคำยินยอมจากยาโคบ (34:3-12)

ค พี่ชายของตีนาห์ก็เดือดดาลอยู่ในใจจึงล่อลวงเชเคมโดยจะยอมต่อข้อเสนอของเขา แต่มีข้อแม้ว่าผู้ชายชาติฮีไวต์ทุกคนจะต้องรับพิธีสูหนัดด้วย (34:13-24)

ง ในวันที่ 3 พวกเขาจึงเจ็บแผลอยู่และเคลื่อนไหวลำบาก เวลีและสิเมโอนก็เดินเข้าไปในค่ายด้วยใจกล้าและฆ่าผู้ชายทุกคนที่อยู่ที่นี่ (34:25-29)

จ ยาโคบโกรธจัดและตำหนิบุตรชายฆาตกรรมทั้ง 2 อย่างรุนแรง (34:30)

2 ยูดาห์ได้เล่นซู้ (38:1-30) ถึงแม้ว่ายาคอบจะไม่ได้ปรากฏอยู่ในบทนี้เลยก็ตาม แต่เราก็พอจะคาดกันได้ว่ายาโคบทราบความจริงนี้เป็นอย่างดี และไม่เห็นด้วยกับสิ่งเหล่านี้

ก ยูดาห์บุตรชายคนที่ 4 ของยาโคบแต่งงานกับหญิงชาวคานาอัน ซึ่งได้ให้กำเนิดบุตรชาย 3 คนแก่ยูดาห์ คือ เออร์ โอนัน และ เซ-ลาห์ (38:1-5)

ข บุตรชายคนโตของยูดาห์ คือเออร์ แต่งานกับหญิงชื่อ ทามาร์ แต่ไม่เข้าพระเจ้านักทรงพระหารเออร์เสียชีวิตด้วยความชั่วไตนั้นไม่ได้มีบอกไว้ ยูดาห์จึงสั่งให้บุตรชายคนที่สอง คือ โอนัน แต่งานกับนางทามาร์ ไม่เข้าโอนันก็ถูกประหารด้วยความชั่วด้วย (38:6-10)

ค ยูดาห์สัญญาแก่นางทามาร์ว่า จะให้เซ-ลาห์บุตรชายคนสุดท้ายคนสุดท้ายเมื่อถึงเวลาอัน

เหมาะ แต่ในใจแล้วยูดาห์ที่ไม่มีเจตนาที่จะทำเช่นนั้นเลย (38:11-12)

- ง เวลาผ่านไปประยะหนึ่ง นางทามาร์ก็ล่วงรู้ถึงเรื่องนี้ นางก็ปลอมตัวเป็นหญิงโสเภณีและได้ล่อลวงให้ยูดาห์เข้าไปในเต็นท์ของนางเพื่อสมสู่กัน นางขอค่าตัวเป็นแหวนตราทับเชือกที่ผูกแหวนนั้นและไม้เท้า และได้รับตามนั้น (38:13-19) ในไม่ช้านางทามาร์ก็ตั้งครรภ์เพราะความสำพันธ์นั้น
- จ อีกประมาณ 3 เดือนต่อมา ยูดาห์ก็กริ้วโกรธก็สั่งให้เฝ้านางทามาร์ให้ตายเสีย นางจึงให้ยูดาห์ดูแหวนตรา เชือก และไม้เท้าของเขาเอง ยูดาห์ได้สำนึกผิดและไม่สงสัยอีกเลย จึงได้ปล่อยตัวนางไป (38:24-26)
- ฉ นางทามาร์มีลูกฝาแฝดและตั้งชื่อว่า เปเรศ และ เศราห์ ภายหลังทั้งหญิงโสเภณีสาวคานาอันผู้นี้และบุตรชายคนโตนอกสมรสของนาง โดยพระคุณของพระเจ้า ก็ได้รับการจัดไว้ให้อยู่ในลำดับวงศ์อันบริสุทธิ์ของพระเยซูคริสต์เจ้าด้วย (ดู มธ 1:3)

ฅ ยาโคบได้นมัสการพระเจ้า (35:1-7)

- 1 พระเจ้าทรงเตือนถึงพระบัญชาของพระองค์อีกครั้งหนึ่งให้ยาโคบกลับไปยังเบธเอล (35:1) (ดู 31:11-13 ด้วย)
- 2 ยาโคบสั่งทุกคนในครัวเรือนให้ทำลายรูปเคารพของพวกตนเสีย แล้วชำระตัวและสวมเสื้อผ้าตัวใหม่ เพื่อเตรียมตัวสำหรับการเดินทางไปยังเบธเอล รูปเคารพและตุ้มหูเหล่านั้นก็ถูกรวบรวมและฝังไว้ใต้ต้นโอ๊กใกล้เมืองเชเคม (35:2-4)
- 3 ยาโคบมาถึงเมืองเบธเอลและก่อแท่นบูชาที่นั่นโดยตั้งชื่อให้ว่า เอล-เบธเอล หมายความว่า "พระเจ้าของครอบครัวพระเจ้า" (35:7)

ฉ ผู้ที่ยาโคบรักมากได้เสียชีวิต (35:8-29)

- 1 ยาโคบสูญเสียผู้ที่เขารักถึง 3 คนติดต่อกัน
- ก พี่เลี้ยงชราที่ชื่อ ตะโบรา (35:8) หญิงที่ได้กล่าวถึงเป็นครั้งแรกนี้ได้มาอาศัยอยู่กับยาโคบหลังจากนายผู้หญิงของนางคือ เรเบคาห์ (มารดา ยาโคบ) ได้ตายลง
- ข ภรรยาที่รักคือ นางราเชล ตาย เนื่องจากคลอดบุตรชายคนที่ 2 ของนาง (คนที่ 12 ของยาโคบ) ผู้มีชื่อว่า เบนยามิน "บุตรชายมือขวาของข้าพเจ้า" (35:16-20)
- ค บิดาของเขาคือ อีสอัค ตายเมื่ออายุ 180 ปี และยาโคบกับเอซาวได้ฝังศพอีสอัคไว้เคียงข้างอับราฮัมในถ้ำมักเพลลาที่เฮโบรน (35:27-29)

4 โยเซฟ (37, 39-50)

ก บุตรชายที่ยาโคบชอบมากที่สุด (37)

1 ความฝันของโยเซฟ

ก บทต่อไปในหนังสือปฐมกาลจะอธิบายถึงชีวิตของโยเซฟ ซึ่งเป็นบุตรชายคนรองสุดท้องของยาโคบ เกิดจากนางราเชลผู้เป็นที่รักของยาโคบ (30:24)

ข กิจการ 3 ประการของโยเซฟได้ทำให้พี่ชาย 10 คนโกรธเขา

1 โยเซฟได้แจ้งให้บิดาทราบถึงเรื่องชั่วบางเรื่อง พี่ชายทั้ง 10 คนกำลังกระทำ (37:2)

2 โยเซฟกลายเป็นบุตรชายที่ยาโคบชอบมากที่สุด และยาโคบได้แสดงความรัก

เป็นพิเศษโดยการให้เสื้อแขนยาวสีสดแก่โยเซฟ (37:3)

3 โยเซฟมีความฝันประหลาดดีหลายครั้ง

ก ความฝันครั้งแรก เกี่ยวกับฟ่อนข้าว (37:5-8)

ข ความฝันครั้งที่ 2 เกี่ยวกับดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว 11 ดวง (37:9-11)

ค ยาโคบได้ส่งโยเซฟจากบ้านในเฮโบรน ให้ไปยังเมืองเชเคม เพื่อจะตรวจดูพวกพี่ชายกับฝูงสัตว์เลี้ยง (37:12-14)

2 พวกพี่ชายได้ขายโยเซฟ

ก พวกพี่ชายได้เห็นโยเซฟแต่ไกล แล้วตั้งใจว่าจะฆ่าเขาเสีย (37:18-20)

ข แต่รูเบน บุตรคนแรกของยาโคบนั้น จึงเสนอว่าให้พวกเขาแค่ทิ้งโยเซฟลงในบ่อลึก และปล่อยให้เขาตาย (37:21-22)

ค พวกพี่ชายก็ถอดเสื้อแขนยาวออกจากโยเซฟ แล้วทิ้งเขาลงในบ่อลึก (37:23-24)

ง ต่อมา มีขบวนทาสของพวกอิชมาเอลและพวกมิดยันผ่านมาเพื่อจะไปยังอียิปต์ พี่ชายทั้ง 9 คนได้รับตัดสินใจที่จะขายโยเซฟไปเป็นทาส (37:25-30)

จ โยเซฟถูกขายด้วยเงิน 20 แผ่น (ราคาของทาสเวลานั้น) และถูกพาไปยังอียิปต์ (37:28)

3 ยาโคบสิ้นหวังในเรื่องโยเซฟ เพื่อปิดบังความผิดของพวกเขา เขาก็เอาเสื้อแขนยาวของโยเซฟไปละเลงด้วยเลือดแพะ และหลอกหลวงยาโคบให้เชื่อว่าโยเซฟได้ถูกสัตว์ร้ายฆ่าตายเสียแล้ว (37:31-35)

ข โยเซฟเป็นผู้ดูแลที่สัตย์ซื่อ (39)

1 การรับใช้ของโยเซฟ

ก โยเซฟถูกขายเป็นทาสให้แก่โปทิฟาร์ ผู้เป็นผู้นำวิชาการทหารรักษาพระราชวังอียิปต์ของกษัตริย์ฟาโรห์ (39:1)

ข เพราะพระเจ้าทรงอวยพระพร โยเซฟจึงได้รับความไว้วางใจอย่างรวดเร็วให้ดูแลการงานในเรือนของโปทิฟาร์ทั้งหมด (39:2-6)

2 การควบคุมตนเองของโยเซฟ

ก ภรรยาของโปทิฟาร์ได้ยั่วยู่ให้โยเซฟกระทำผิดกับนาง แต่โยเซฟปฏิเสธนาง (39:7-10)

ข เพื่อเป็นการแก้แค้น นางก็กล่าวหาโยเซฟว่าข่มขืนนาง (39:11-18)

3 ความทุกข์ของโยเซฟ โยเซฟถูกทิ้งให้อยู่ในคุก (39:19-20)

ค เจ้าพนักงานน้ำองุ่นได้ลิ้มโยเซฟ (40)

1 เหมือนอย่างโปทิฟาร์ ในไม่ช้าผู้คุมได้วางใจในโยเซฟ และได้ตั้งให้โยเซฟดูแลการงานทั้งหมดในคุก (39:21-23)

2 กษัตริย์ฟาโรห์ทรงโมโหทั้งเจ้าพนักงานน้ำองุ่นและเจ้าพนักงานเครื่องเสวย จึงทรงสั่งคนทั้ง 2 ไปคุมขังไว้ในคุกเดียวกับโยเซฟ (40:1-4)

3 ขณะที่อยู่ในคุก ทั้ง 2 คนนี้ได้ฝันประหลาด พระเจ้าทรงประทานให้โยเซฟมีความสามารถใน

- การตีความหมายของความฝันได้อย่างถูกต้อง เขาทำนายว่าภายใน 3 วันกษัตริย์จะปล่อย
เจ้าพนักงานน้ำองุ่นและประหารเจ้าพนักงานเครื่องเสวยเสีย (40:5-15, 16-19)
- 4 สามวันต่อมา ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของกษัตริย์นั้น ฟาโรห์ได้ทรงกระทำกับเจ้าพนักงาน
น้ำองุ่นและเจ้าพนักงานเครื่องเสวยทุกประการตามที่โยเซฟได้ทำนายไว้ นั่น แต่เจ้าพนักงาน
น้ำองุ่นลี้มที่จะกล่าวถึงโยเซฟ (40:20-23)
- ง โยเซฟได้รับตำแหน่งในพระราชวังของฟาโรห์ (41-44)
- 1 โยเซฟได้ตีความหมายความฝันของฟาโรห์
- ก อีกสองปีต่อมาในคืนวันหนึ่งกษัตริย์ฟาโรห์ได้มีความฝันประหลาด 2 ครั้ง
- 1 ความฝันครั้งแรก โคดมได้กินโคอ้วนพี (41:1-4)
- 2 ความฝันครั้งที่ 2 รวงข้าวสาลีได้กินรวงข้าวงามดี (41:5-7)
- ข รุ่งเช้าฟาโรห์ทรงปรึกษากับพวกเวทมนต์เกี่ยวกับความฝันเหล่านี้ แต่พวกเขาไม่
สามารถตีความหมายของความฝันได้ (41:8)
- ค เวลานั้นเจ้าพนักงานน้ำองุ่นก็ระลึกถึงสติปัญญาของโยเซฟ จึงทูลฟาโรห์ถึงเหตุการณ์
ที่ได้เกิดขึ้นในคุกเมื่อ 2 ปีก่อน (41:9-13)
- ง โยเซฟก็ชำระกาย โกนหนวด แล้วเข้าไปหาฟาโรห์ หลังจากโยเซฟได้ฟังเรื่องราวของ
ความฝันแล้ว เขาก็ตีความหมายทันทีโดยได้ถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า (41:14-25)
ความหมายของความฝันเป็นอย่างเดียวกัน (41:26-32)
- 1 โคอ้วนพี 7 ตัว กับรวงข้าวดีทั้ง 7 รวงนั้นหมายถึงว่า ภายหน้าจะมีความอุดม
สมบูรณ์นาน 7 ปี (41:26)
- 2 โคมอด 7 ตัว กับรวงข้าวสาลีทั้ง 7 รวงนั้นหมายถึงว่า จะมีการกันการอาหาร 7
ปี ติดตามปีแห่งความอุดมสมบูรณ์นั้นมา (41:27-32)
- จ แล้วโยเซฟจึงทูลแนะนำฟาโรห์ให้ทรงแต่งตั้งผู้บริหารที่มีความสามารถให้มาดูแล
กิจการไร่นาของทั้งประเทศ และเก็บผลไว้ส่วนหนึ่งใน 5 ส่วนทั่วแผ่นดินตลอด 7
ปีที่บริบูรณ์ใส่ไว้ในคลังหลวง (41:33-36)
- 2 โยเซฟได้รับตำแหน่งในพระราชวังของฟาโรห์
- ก ฟาโรห์ทรงแต่งตั้งโยเซฟให้ได้รับตำแหน่งอันสูงนี้โดยทันที และทรงประทานภรรยา 1
คนให้แก่เขา (41:37-45)
- ข บัดนี้โยเซฟมีอายุ 30 ปี (41:46)
- ค ภรรยาของโยเซฟกำเนิดบุตรชาย 2 คน คนแรกชื่อ มะนาเซ (แปลว่า "ลี้มเสีย")
และบุตรคนน้องชื่อ เอฟราอิม (แปลว่า "บริบูรณ์") (41:50-52)
- ง ตรงตามที่โยเซฟได้พยากรณ์ไว้ 7 ปีที่บริบูรณ์ก็ตามมาด้วย 7 ปีที่กันดารอาหาร
ทำให้ประชาชนหลายประเทศเข้ามาในอียิปต์เพื่อซื้ออาหารสำหรับตนเอง
(41:53-57)
- 3 พี่ชายโยเซฟก็ประหลาดใจ (42-44)
- ก ยาโคบส่งบุตรชายคนโตทั้ง 10 คนจากเฮโบรนให้ไปยังอียิปต์เพื่อซื้ออาหาร
(42:1-5)

- ข พวกเขาเข้ามาในอียิปต์และกราบลงเบื้องหน้าโยเซฟ แต่พวกเขาจำโยเซฟไม่ได้ ดังนั้น ความฝันของโยเซฟเมื่อประมาณ 20 ปีก่อนก็สำเร็จ (42:6)
- ค โยเซฟไม่ได้เปิดเผยตนเองออกแต่แรก แต่ได้กล่าวหาพวกเขาว่าเป็นพวกสอดแนม ต่างชาติ (42:7-13)
- ง โยเซฟทิ้งพวกเขาไว้ในที่คุมขัง 3 วันแล้วก็ปล่อยพวกเขา แต่จำซังสิเมโอนไว้เป็น ตัวประกันจนกว่าพวกเขาจะกลับมาพร้อมด้วยเบนยามิน (42:14-24)
- จ การกั้นดารอาหารทวีหนักขึ้นในเฮโบรน ยาโคบจึงต้องยอมให้เบนยามินไปยังเมือง อียิปต์กับพวกเขาเพื่อซื้ออาหาร ยูดาห์พยายามที่จะรับประกันความปลอดภัยให้แก่ เบนยามิน (43:1-14)
- ฉ พวกเขาปรากฏตัวต่อโยเซฟอีก โยเซฟจึงพาพวกเขาไปกินเลี้ยงที่ตำหนักของตน เป็นครั้งแรกใน 20 ปีที่พี่น้องทั้ง 12 คนมาอยู่พร้อมหน้ากัน แต่มีผู้เดียวเท่านั้นที่ ทราบเรื่องนี้ (คือโยเซฟ) (43:15-25)
- ช พี่น้องก็ถูกจัดให้หนึ่งกินที่ละโต๊ะกับโยเซฟ และโยเซฟได้ทำให้พวกเขาประหลาดใจมาก โดยให้เขาหนึ่งเป็นลำดับตามอายุของตน และส่งอาหารให้แก่เบนยามินมากกว่าพี่ชายถึง 5 เท่า (43:26-34)
- ซ เช้าวันรุ่งขึ้นก่อนที่พวกเขาจะกลับ โยเซฟก็ให้กลับใส่เงินค่าอาหารไว้ในกระสอบของ แต่ละคน พร้อมทั้งให้ใส่จอกเงินของโยเซฟเองไว้ในกระสอบของเบนยามิน (44:1-2)
- ฌ พวกเขาพี่น้องยังไปไม่ไกลจากเมืองเท่าไรในตอนที่ถูกจับนั้น (โดยคำสั่งของโยเซฟ) และ ถูกกล่าวหาว่าขโมยจอกเงินของโยเซฟไป (44:4-6)
- ญ พวกเขารีบปฏิเสธข้อกล่าวหานี้ และบอกว่า ถ้าพบของที่หายไปอยู่ไหนกับพวกเขา เขาก็ยอมรับใช้เป็นทาส การตรวจค้นก็พบจอกนั้นในกระสอบของเบนยามิน (44:7-12)
- ฎ พวกเขาพี่น้องยืนอยู่เบื้องหน้าโยเซฟเป็นครั้งที่ 3 ยูดาห์ขอร้องโยเซฟให้ยอมเอาชีวิตของ ตนแทนชีวิตของเบนยามิน ยูดาห์ได้ร้องเตือนโยเซฟว่า ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นแก่เบนยามิน ยาโคบจะตายเสียเป็นแน่ (44:13-34)
- จ โยเซฟก็ยอมยกโทษให้พวกพี่ชาย (45-48)
- 1 โยเซฟกับพี่น้องของเขา
- ก โยเซฟไม่สามารถที่จะระงับใจตนเองได้อีกต่อไป จึงเผยตนเองต่อพี่น้องทั้งหมด (45:1-3)
- ข หลังจากนั้น โยเซฟก็บอกพวกเขาว่า การกั้นดารอาหารที่พวกเขาได้ประสบมา 2 ปีแล้วนี้ยังจะกั้นดารไปอีก 5 ปี และได้เร่งให้พวกเขากลับไปพายาโคบกลับมาพร้อมกันกับพวกเขาด้วย เพื่อว่าทุกคนจะอยู่ในประเทศอียิปต์ต่อไป (45:4-15)
- ค โยเซฟย้ำให้พี่น้องของตนแน่ใจว่าตนไม่นึกเจ็บใจเลย แต่โยเซฟก็รู้สึกว่ พระเจ้าทรงใช้แผนชั่วของพวกเขาเพื่อจะรับประกันว่า อิสราเอลจะเป็นประเทศ ใหญ่อย่างแท้จริง (45:5-8)
- ง ฟาโรห์ทรงยินดีกับโยเซฟด้วยที่ได้พบพี่น้องอีก และทรงเชื้อเชิญทั้งครอบครัว

ให้มาอยู่ในอียิปต์ (45:16-20)

- 2 โยเซฟกับบิดาของเขา
- ก ตอนแรกยาโคบไม่เข้าใจข่าวเกี่ยวกับโยเซฟ แต่ต่อมาก็เชื่อคำรายงานนั้นจึงวางแผนออกเดินทางไปยังอียิปต์ (45:26-27)
  - ข ระหว่างทางเมื่ออยู่ที่ตำบลเบเออร์เซบา พระเจ้าทรงย้ำให้ยาโคบแน่ใจอีกครั้งว่าพระองค์จะอวยพระพรแก่เขา พระเจ้าตรัสบอกยาโคบว่าเขาจะตายที่อียิปต์ แต่วันหนึ่งพระองค์จะทรงนำลูกหลานของเขาไปยังปาเลสไตน์ (46:1-4)
  - ค ยาโคบเดินทางเข้าอียิปต์พร้อมด้วยพงศ์พันธุ์ทั้งหมด (46:6-7)
  - ง ชาวอิสราเอลที่อยู่ในเมืองโกเชนก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้ง ๆ ที่เกิดการกันดารอาหารในที่แห่งอื่นทั่วไป (47:27)
  - จ โยเซฟสัญญากับยาโคบว่าศพของยาโคบนั้นจะไม่ฝังไว้ในอียิปต์ (47:29-31)
  - ฉ เมื่ออายุ 147 ปี ยาโคบตระหนักว่าตนใกล้จะเสียชีวิตแล้ว จึงเรียกหาโยเซฟ พร้อมทั้งเอฟราอิมและมะนาเชดด้วย (48:1)
- 3 โยเซฟกับลูก ๆ ของเขา บุตรชายทั้ง 2 ของโยเซฟยืนอยู่เบื้องหน้ายาโคบเพื่อรับพร ยาโคบก็รับเด็กทั้งสองไว้เป็นบุตรของตนเอง และยืนยันแก่พวกเขาว่าจะได้รับมรดกเท่ากัน (48:3-9)

ฉ ยาโคบอวยพรบุตรทั้ง 12 คน (49-50)

- 1 โยเซฟได้รับพรจากบิดาของตน (49) (สบ 11:21) ยาโคบเรียกบุตรชายทั้ง 12 คนมาชุมนุมกันรอบ ๆ ข้างเตียงก่อนที่ตนจะตาย ยาโคบก็ทำนายอนาคตของบุตรแต่ละคนทั้ง 12 คน (49:1)
- ก พี่น้องคนอื่น ๆ จะสรรเสริญยูดาห์และกราบลงเบื้องหน้าเขา (49:8)
  - ข ยูดาห์จะทำลายพวกศัตรูของตน และเป็นเหมือนสิงโตหนุ่มที่ไม่มีใครรบกวาน (49:8-9)
  - ค ไม่ช้าพระกรจะไม่ไปเสียจากยูดาห์จนกว่าซีโลห์ (คือพระเยชูคริสตัส) จะมา (49:10; กตว 24:17; วว 5:5)
- 2 โยเซฟเอาศพของบิดากลับไปยังปาเลสไตน์ (50)
- ก ยาโคบตายเมื่ออายุ 147 ปี (47:28; 49:33)
  - ข ศพของเขาก็ถูกอาบยาไว้ในอียิปต์ตลอดระยะเวลาเตรียมการ 40 วัน (50:2-3)
  - ค ชาวอียิปต์ทั้งหมดได้ไว้ทุกข์ให้ยาโคบนาน 70 วัน (50:3)
  - ง บุตรทั้งหมดของยาโคบก็เชิญศพบิดาไปยังปาเลสไตน์และฝังศพไว้เคียงข้างอับราฮัมและอิสอัคในถ้ำเพลลา (50:13)
  - จ โยเซฟย้ำให้พี่ชายแน่ใจว่า เหตุการณ์จะตีย่างนี้ต่อไป เหมือนเช่นก่อนงานศพ (50:15-21)
  - ฉ โยเซฟตายเมื่ออายุ 110 ปี (50:26)

ช โยเซฟเป็นแบบอย่างของพระเยซู ในพระคัมภีร์ทั้งเล่มนั้นโยเซฟเป็นแบบอย่างที่สุดของพระเยชูคริสตัส ให้สังเกตความคล้ายคลึงกันอย่างน่าประหลาดของบุคคลทั้ง 2

- 1 ทั้ง 2 เป็นที่รักของบิดาของตน (37:3; มธ 3:17)
- 2 ทั้ง 2 นับว่าตนเองเป็นผู้เลี้ยงแกะ (37:2; ยน 10:11-14)
- 3 ทั้ง 2 ได้รับใช้จากบิดาให้ไปหาพี่น้องของตน (37:13-14; ลก 20:13; ยน 3:17; ฮบ 10:7)
- 4 ทั้ง 2 ถูกเกลียดชังจากพี่น้องโดยไม่มีเหตุ (37:4-5, 8; ยน 1:11; 7:5; 15:25)
- 5 ทั้ง 2 ถูกวางอุบายโดยพี่น้องของตน (37:20; ยน 11:53)
- 6 ทั้ง 2 ถูกทดลองอย่างหนัก (39:7; มธ 4:1)
- 7 ทั้ง 2 ถูกพาไปยังอียิปต์ (37:36; มธ 2:14-15)
- 8 ทั้ง 2 ถูกถอดเสื้อออก (37:23; ยน 19:23-24)
- 9 ทั้ง 2 ถูกขายด้วยราคาของทาส (37:28; มธ 26:15)
- 10 ทั้ง 2 ถูกจับ (39:20; มธ 26:57)
- 11 ทั้ง 2 ยังคงสงบเงียบไม่แก้คดี (39:20; อสย 53:7)
- 12 ทั้ง 2 ถูกใส่ร้าย (39:16-18; มธ 26:59-60)
- 13 ทั้ง 2 ทราบว่าพระเจ้าสถิตอยู่กับตนด้วยตลอดเวลา (39:2, 21, 23; ยน 16:32)
- 14 ทั้ง 2 ได้รับความนับถือจากผู้คุมของตน (39:21; ลก 23:47)
- 15 ทั้ง 2 ถูกจัดให้อยู่กับนักโทษ 2 คน ต่อมานักโทษคนหนึ่งก็พินาศไป นักโทษอีกคนหนึ่ง
ได้รับความรอด (40:2-3, 21-22; ลก 23:32, 39-43)
- 16 ทั้ง 2 อายุประมาณ 30 ปีตอนที่เริ่มทำกิจการของตน (41:46; ลก 3:23)
- 17 ทั้ง 2 ได้รับการยกชูขึ้นสูงหลังจากที่ทุกข์ทรมานหลายประการ (41:41; ฟป 2:9-11)
- 18 ทั้ง 2 มีเจ้าสาวต่างชาติ (41:45; อฟ 3:1-12)
- 19 ทั้ง 2 จะได้พราวจากพี่น้องของตนไปชั่วขณะหนึ่ง (42:7-8; รม 10:1-3; 11:7-8)
- 20 ทั้ง 2 ได้ยกโทษและได้รับพี่น้องที่สำนึกผิดคืนมาอีก (45:1-15; มคา 7:18-19;
ศคย 12:10-12; วว 1:7)
- 21 ทั้ง 2 ได้รับการเยี่ยมเยียนและได้รับเกียรติจากชนชาวโลกทุกประเทศ (41:57; อสย 2:2-3;
49:6)